

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2014 M. KOVO 12 D. NUTARIMO NR. 244 „DĖL INFORMACINĖS VISUOMENĖS PLĖTROS 2014–2020 METŲ PROGRAMOS „LIETUVOS RESPUBLIKOS SKAITMENINĖ DARBOTVARKĖ“ PATVIRTINIMO“ PAKĖITIMO

2017 m. gruodžio 20 d. Nr. 1085
Vilnius

Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Pakeisti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. kovo 12 d. nutarimą Nr. 244 „Dėl Informacinės visuomenės plėtros 2014–2020 metų programos „Lietuvos Respublikos skaitmeninė darbotvarkė“ patvirtinimo“ ir jį išdėstyti nauja redakcija:

„LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL INFORMACINĖS VISUOMENĖS PLĖTROS 2014–2020 METŲ PROGRAMOS „LIETUVOS RESPUBLIKOS SKAITMENINĖ DARBOTVARKĖ“ PATVIRTINIMO

Įgyvendindama Septynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, 197 punkto nuostatas, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Patvirtinti Informacinės visuomenės plėtros 2014–2020 metų programą „Lietuvos Respublikos skaitmeninė darbotvarkė“ (pridedama).

2. Pasiūlyti, kad:

2.1. valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos (toliau – įstaigos) sudarytų turimų duomenų atvėrimo planus ir jų įgyvendinimo priemonės, kurias įtrauktų į 2018 metų planavimo dokumentus, o nuo 2019 m. kiekvienais metais ne vėliau kaip iki vasario 1 d. pateiktų Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai turimų duomenų įvertinimo ir duomenų atvėrimo pažangos rezultatus; atverdamos duomenis įstaigos vadovautųsi Viešojo sektoriaus duomenų atvėrimo rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2016 m. liepos 20 d. įsakymu Nr. 3-245(1.5 E) „Dėl Viešojo sektoriaus duomenų atvėrimo rekomendacijų patvirtinimo“;

2.2. įstaigos į 2018 metų planavimo dokumentus įtrauktų priemones ir nustatytų terminą, per kurį įstaigų turimi atvertini prioritetiniai duomenys turi būti paskelbti Informacijos rinkmenų sąraše atvira elektroniniais formatais, taip pat užtikrintų galimybę perkelti šiuos duomenis į kuriamą atvirų duomenų portalą.

3. Pasiūlyti Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijai, Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybai ir Valstybinei lietuvių kalbos komisijai dalyvauti įgyvendinant Informacinės visuomenės plėtros 2014–2020 metų programą „Lietuvos Respublikos skaitmeninė darbotvarkė“.

2. Pavesti Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai iki 2018 m. sausio 17 d. parengti ir Lietuvos Respublikos Vyriausybei pateikti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. balandžio 27 d. nutarimo Nr. 478 „Dėl Informacinės visuomenės plėtros 2014–2020 metų programos „Lietuvos Respublikos skaitmeninė darbotvarkė“ įgyvendinimo tarpinstitucinio veiklos plano patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą.

Ministras Pirmininkas

Saulius Skvernelis

Susisiekimo ministras

Rokas Masiulis

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2014 m. kovo 12 d. nutarimu Nr. 244
(Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2017 m. gruodžio 20 d. nutarimo Nr. 1085
redakcija)

INFORMACINĖS VISUOMENĖS PLĖTROS 2014–2020 METŲ PROGRAMA „LIETUVOS RESPUBLIKOS SKAITMENINĖ DARBOTVARKĖ“

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Informacinės visuomenės plėtros 2014–2020 metų programa „Lietuvos Respublikos skaitmeninė darbotvarkė“ (toliau – Programa) parengta atsižvelgiant į tai, kad informacinės visuomenės plėtra – veržlus, daugelyje visuomenės ir valstybės veiklos sričių sparčiai kintantis procesas, veikiantis įvairias visuomenės gyvenimo sritis ir valstybės ūkio sektorius. Sėkmingai įgyvendinant Programą bus prisidedama prie darnios informacinės visuomenės plėtros.

2. Programos paskirtis – nustatyti informacinės visuomenės plėtros tikslus ir uždavinius, kad būtų kuo daugiau ir saugiai naudojamosi informacinių ir ryšių technologijų (toliau – IRT) teikiamomis galimybėmis, pirmiausia internetu – labai svarbia ekonominės, socialinės ir kultūrinės veiklos priemone, kuria naudojantis galima teikti ir gauti pažangias elektronines paslaugas, dirbti, pramogauti, bendrauti ir laisvai reikšti savo nuomonę.

3. Programa parengta atsižvelgiant į Europos Komisijos 2010 m. rugpjūčio 26 d. komunikatą Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir regionų komitetui „Europos skaitmeninė darbotvarkė“ (KOM (2010) 245 galutinis/2) (toliau – Europos skaitmeninė darbotvarkė), taip pat Europos Komisijos 2012 m. gruodžio 18 d. komunikatą Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir regionų komitetui „Europos skaitmeninė darbotvarkė. Skaitmeninėmis technologijomis grindžiamas Europos augimas“ (KOM (2012) 784 galutinis), Europos Komisijos 2015 m. gegužės 6 d. komunikatą Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir regionų komitetui „Europos bendrosios skaitmeninės rinkos strategija“ (KOM (2015) 192 galutinis), Europos Komisijos 2017 m. gegužės 10 d. komunikatą Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir regionų komitetui „Bendrosios skaitmeninės rinkos strategijos įgyvendinimo laikotarpio vidurio peržiūra. Sujungta bendroji skaitmeninė rinka visiems“ (SWD(2017) 155 final), Europos Komisijos 2016 m. birželio 10 d.

komunikatą Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir regionų komitetui „Nauja Europos įgūdžių darbotvarkė (COM(2016) 381 final)“, Europos Sąjungos Tarybos 2016 m. gruodžio 19 d. rekomendaciją „Dėl įgūdžių tobulinimo krypčių – naujų galimybių suaugusiems“ (2016/C 484/01), Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos Tarybos rekomendaciją dėl skaitmeninės valdžios strategijų (OECD (2014) *Recommendation of the Council on Digital Government Strategies*), Viešojo valdymo tobulinimo 2012–2020 metų programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. vasario 7 d. nutarimu Nr. 171 „Dėl Viešojo valdymo tobulinimo 2012–2020 metų programos patvirtinimo“ ir Prioritetines mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros ir inovacijų raidos (sumanios specializacijos) kryptis, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. spalio 14 d. nutarimu Nr. 951 „Dėl Prioritetinių mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros ir inovacijų raidos (sumanios specializacijos) krypčių patvirtinimo“, siekiant šiuose teisės aktuose nustatytų tikslų. Taip pat atsižvelgta į Europos Komisijos 2010 m. kovo 3 d. komunikatą „2020 metų Europa. Pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategija“ (KOM (2010) 2020 galutinis) ir 2014–2020 metų nacionalinės pažangos programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. lapkričio 28 d. nutarimu Nr. 1482 „Dėl 2014–2020 metų nacionalinės pažangos programos patvirtinimo“.

4. Informacinė visuomenė Programoje suprantama kaip atvira, išsilavinusi ir nuolat besimokanti visuomenė, kurios nariai visose veiklos srityse veiksmingai naudojami IRT.

5. Elektroninė paslauga Programoje suprantama kaip naudojant įvairias IRT priemones (pavyzdžiui, kompiuterius, mobiliojo ryšio telefonus, interaktyvią skaitmeninę televiziją ar kita) nuotoliniu būdu teikiama paslauga, kuri apima visus veiksmus nuo paslaugos inicijavimo iki užsibrėžto paslaugos rezultato pasiekimo.

6. Sudėtinė elektroninė paslauga Programoje suprantama kaip kelios į vieną paslaugą sujungtos gyventojams ar verslui teikiamos elektroninės paslaugos, siekiant suteikti galutiniam paslaugos gavėjui jo poreikius atitinkančią paslaugą pagal tam tikrą gyvenimo ar verslo įvykį.

7. Pažangiosios elektroninės paslaugos Programoje suprantamos kaip elektroninės paslaugos, kurios pagal savybes, į kurias turi orientuotis elektronines paslaugas kuriančios ir teikiančios institucijos, yra šios: sudėtinės, savaveikės, atitinkančios tinkamumo vartotojams reikalavimus, pagrįstos paslaugų teikimo proceso pertvarkymu, automatiniu paslaugos gavėjo ir kitų reikalingų duomenų surinkimu, inovatyvių technologinių sprendimų panaudojimu, pasiekiamos įvairiomis IRT priemonėmis ir įrenginiais, teikiamos tik elektroniniu būdu, pasiekiamos per centralizuotus prieigos vartus ir teikiamos visoje Europos Sąjungoje (toliau – ES).

8. Atviri duomenys Programoje suprantami taip, kaip jie yra apibrėžti Viešojo sektoriaus duomenų atvėrimo rekomendacijose, patvirtintose Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2016 m. liepos 20 d. įsakymu Nr. 3-245(1.5 E) „Dėl Viešojo sektoriaus duomenų atvėrimo rekomendacijų patvirtinimo“ (toliau – Viešojo sektoriaus duomenų atvėrimo rekomendacijos).

II SKYRIUS PROGRAMOS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

9. Programos strateginis tikslas – naudojantis IRT teikiamomis galimybėmis pagerinti Lietuvos Respublikos (toliau – Lietuva) gyventojų gyvenimo kokybę, didinti įmonių veiklos produktyvumą ir pasiekti, kad iki 2020 metų ne mažiau kaip 85 procentai Lietuvos gyventojų naudotųsi internetu, o 95 procentai įmonių – sparčiuoju internetu.

10. Siekiant įgyvendinti strateginį Programos tikslą, nustatyti šeši svarbiausi jos įgyvendinimo tikslai, išdėstyti Programos 11–16 punktuose, taip pat Programoje numatyti uždaviniai jiems pasiekti.

11. Pirmasis Programos tikslas – mažinti Lietuvos gyventojų skaitmeninę atskirtį ir skatinti juos įgyti daugiau žinių ir įgūdžių, kad jie saugiai, sumaniai ir naudingai naudotųsi IRT.

Lietuvoje vis dar yra gyventojų tikslinių grupių, kurios nesinaudoja šiuolaikiniais skaitmeniniais įrenginiais, internetu arba naudojami jais mažai. Daugelis Lietuvos gyventojų internetu naudojami kasdien – internetu deklaruojami mokesčiai, naudojamos bankų teikiamomis paslaugomis, ieškoma profesinės ar pramoginio turinio informacijos. Tam, kad būtų galima atlikti kasdienes užduotis elektroninėje erdvėje, kiekvienas turi nuolat tobulinti skaitmeninius įgūdžius. Gyventojų, kuriems turėtų būti skiriama daugiausia dėmesio, grupės:

vyresni gyventojai; 2016 metais Lietuvoje 26,3 procento 65–74 metų amžiaus gyventojų naudojami kompiuteriu, 26,1 procento naudojami internetu (2016 metais kompiuteriais ES naudojami vidutiniškai 47 procentai, o internetu – 51 procentas šios amžiaus grupės gyventojų);

gyventojai, turintys mažesnes pajamas; internetu naudojami daugiau kaip trys ketvirtadaliai šalies gyventojų, tačiau internetu dažniau naudojami didesnes pajamas gaunantys asmenys, gyvenantys didžiuosiuose šalies miestuose;

neįgalieji; specialios IRT priemonės neįgaliesiems brangesnės už įprastines, be to, internetu teikiama informacija ne visada atitinka specialius prieinamumo neįgaliesiems standartus; nors Lietuvos teisės aktai užtikrina informacinės aplinkos pritaikymą neįgaliųjų socialinei integracijai naudojantis IRT didinti, tačiau šie žmonės sunkiau įsitraukia į informacinę visuomenę;

darbo rinkos dalyviai; technologijos taip sparčiai vystosi, kad darbuotojai nespėja įgyti reikiamų įgūdžių, dėl to jaučiamas aukštos kvalifikacijos darbuotojų trūkumas; Lietuvoje tik

52 procentai gyventojų turi skaitmeninio raštingumo įgūdžius (pagal šį rodiklį 2016 metais Lietuva užėmė 20 vietą ES); siekiant paskatinti daugiau naudotis e. paslaugomis, reikia, jog paslaugų naudotojai, tiekėjai ir darbuotojai turėtų pakankamai skaitmeninių žinių ir įgūdžių; darbo rinkos dalyviams reikia nuolat kelti IRT kvalifikaciją tam, kad turėtų bazinių ir kitų su IRT susijusių įgūdžių ir žinių, pavyzdžiui, duomenų analizės, projektų valdymo, bendradarbiavimo priemonių internete;

pedagogai; siekiant, kad vaikai įgytų ir tobulintų skaitmeninius įgūdžius, būtina nuolat kelti pedagogų IRT kvalifikaciją; Europos Komisijos Ryšių tinklų, turinio ir technologijų generalinio direktorato 2016 metais atlikto tyrimo duomenimis, tik 25 procentai ES mokinių mokomi tinkamą kvalifikaciją turinčių mokytojų;

kaimo gyventojai; nemažai Lietuvos gyventojų patiria regioninę atskirtį (iki 33 procentų gyventojų dėl to gauna tik dalį viešųjų paslaugų), todėl galimybė naudotis IRT padėtų sumažinti gyvenimo mieste ir kaime kokybės skirtumą; Europos Sąjungos statistikos tarnybos Eurostato (toliau – Eurostatas) duomenimis, 2016 metais du kartus mažiau kaimo gyventojų nei miesto turėjo aukštesnius nei pagrindiniai skaitmeninius įgūdžius, todėl ypatingas dėmesys turi būti skiriamas kaimiškųjų vietovių gyventojų skaitmeninių įgūdžių įgijimui ir tobulinimui;

niekur nedirbantis ir nesimokantis jaunimas; Lietuvos statistikos departamento (toliau – Statistikos departamentas) duomenimis, 2016 m. jaunimo (15–24 m.) nedarbo lygis šalyje sudarė 14,5 procento (Eurostato duomenimis, ES jaunimo iki 25 m. nedarbo vidurkis 17,7 procento).

Kadangi technologijos labai sparčiai vystosi, skaitmeninio raštingumo įgūdžiai turi būti nuolat atnaujinami tiek formaliojo, tiek neformaliojo būdu. ES Taryba valstybėms narėms yra parengusi rekomendacijas, kuriose siūloma pasiekti suaugusiųjų būtiniausių įgūdžių lygį ir suaugusiųjų įgūdžių nuolatinio tobulinimo struktūrą grįsti trimis etapais: įgūdžių įsivertinimo, mokymosi pagal specialiai pritaikytą, lanksčią ir kokybišką programą ir įgytų įgūdžių patvirtinimo ir pripažinimo (sertifikavimo) vadovaujantis Europos Komisijos parengtu skaitmeninės kompetencijos aprašu. Vis daugiau svarbių veiklų atliekama skaitmeninėje erdvėje, tačiau ne visi geba internete elgtis saugiai, per mažai dėmesio skiria savo privatumo, duomenų, teisėtų interesų apsaugai ir darbo vietos e. saugai. Informacinės visuomenės plėtros komiteto prie Susisiekimo ministerijos (toliau – IVPK) 2016 m. atlikto elektroninių paslaugų naudojimo tyrimo duomenimis, 68 procentai interneto vartotojų jaučiasi saugiai, tačiau saugumo internete klausimas išlieka labai aktualus.

Eurostato duomenimis, 2015 metais tik 38 procentai Lietuvos gyventojų žinojo apie pagrindines grėsmes asmeninės informacijos saugumui (ES vidurkis – 53 procentai). Lietuvos

gyventojai vis dažniau nukenčia nuo įvairių kibernetinių pažeidimų, kurių nuolat daugėja. 2016 metais 72 procentai apklaustųjų susidūrė su kompiuteriniais virusais (2014 m. tokių asmenų buvo 69 procentai), 68 procentai – nepageidaujamais elektroniniais laiškais (2014 m. tokių asmenų buvo 53 procentai). Lietuvos Respublikos nacionalinio elektroninių ryšių tinklų ir informacijos saugumo incidentų tyrimo padalinio (toliau – CERT-LT) duomenimis, nuo 2010 iki 2016 metų gautų pranešimų apie kibernetinius incidentus skaičius išaugo beveik penkis kartus (nuo 10 tūkst. iki 49 tūkst.). Daugiausia pranešimų gaunama dėl fiziniams asmenims priklausančių įrenginių saugumo spragų. CERT-LT ataskaitoje teigiama, jog ateityje ši problema tik didės, kadangi buityje naudojama vis daugiau įrenginių, turinčių ryšį su internetu. Taigi, interneto vartotojams Lietuvoje trūksta gebėjimų, kaip saugiai naudotis internetu: gyventojai nemoka naudotis ar nesinaudoja savo įrenginiuose (įskaitant išmaniuosius telefonus) antivirusinėmis programomis ir programomis, apsaugančiomis nuo įsilaužimo, nesupranta jų paskirties, trūksta suvokimo apie grėsmes asmeninės informacijos saugumui. Kadangi elektroninėje erdvėje nuolat atsiranda naujų grėsmių, Lietuvos gyventojus reikia nuolat šviesti apie saugų ir atsakingą skaitmeninių priemonių ir elektroninių paslaugų naudojimą.

2016 metais IRT sektoriui trūko 3183 šios srities specialistų, tai yra daugiau kaip ketvirtadalis (27,3 procento) IRT specialistų. Ekspertai prognozuoja, kad per artimiausius trejus metus IRT sektoriui trūks 7922 specialistų. Net 93 procentai šiame tyrime dalyvavusių įmonių per artimiausius 3 metus planuoja savo plėtrą ir ketina įdarbinti daugiau IRT specialistų.

Siekiant sustiprinti IRT darbuotojų profesinį rengimą reikia pritraukti daugiau besirenkančiųjų su IRT susijusias studijas, supažindinti visuomenę su IRT sektoriaus specializacijų įvairove, ypatingą dėmesį skirti moterų pritraukimui į šį sektorių. Moterys IRT specialybę dažniausiai sieja su programavimu ar tinklų administravimu ir tai yra susiję su informacijos stoka. Asociacijos „Infobalt“ duomenimis, IRT sektoriuje 2016 metais dirbo apie 20 procentų moterų.

Reikia sukurti sąlygas visiems Lietuvos gyventojams dalyvauti mokymosi visą gyvenimą procese, kad būtų galima nuolat tobulinti savo kvalifikaciją priimtinausiu būdu, taikant skaitmeninės visuomenės poreikius atitinkančius mokymosi metodus, pavyzdžiui, nuotolinį ar mišrųjį mokymąsi, atvirose internetinius kursus, internetines įgūdžių įsivertinimo priemones ir kitas mokymosi visą gyvenimą priemones. 2017 m. parengta Jungtinio tyrimų centro ir Europos Komisijos mokslo ir žinių paslaugų mokslinės politikos ataskaita *DigComp 2.1 skaitmeninės kompetencijos sandara piliečiams* apibrėžia gyventojų skaitmeninių gebėjimų lygius ir pateikia taikymo pavyzdžius.

Statistikos departamento duomenimis, 2016 metais internetu mokymosi tikslais naudojosi tik 18 procentų Lietuvos gyventojų, iš jų 10 procentų bendravo su mokytojais ar kitais

besimokančiaisiais internetu; 13,7 procento naudojami mokymo medžiaga tiesiogiai internete, pvz., garso ar vaizdo medžiaga, mokymosi programine įranga, elektroniniais vadovėliais; 6,6 procento mokėsi internetu, dalyvavo nuotolinėse studijose. Su mokymusi internetu susijusioms problemoms spręsti reikia valstybinio lygmens sprendimų, kurie padėtų tobulinti pedagogų gebėjimus, užtikrintų infrastruktūros plėtrą.

Įgyvendinant įvairius projektus ir iniciatyvas sukurta nemažai skaitmeninio mokymosi turinio ir mokymosi priemonių, tačiau nėra bendros elektroninio mokymosi sistemos, kurioje būtų pateikiama išsami informacija apie įvairių institucijų siūlomas elektroninio mokymosi galimybes įvairaus amžiaus besimokančiajam.

Trūksta kokybiško ir prieinamo skaitmeninio mokymosi turinio. Be to, neužtikrinamas esamos infrastruktūros veiksmingas naudojimas ir nuolatinis atnaujinimas, kad gyventojai galėtų naudotis naujausiomis IRT priemonėmis.

11.1. Pirmojo Programos tikslo bus siekiama įgyvendinant šiuos uždavinius:

11.1.1. Pirmasis uždavinys – skatinti Lietuvos gyventojų grupes, kurios iki šiol dėl įvairių priežasčių nesinaudojo ar mažai naudojos šiuolaikiniais skaitmeniniais įrenginiais ir internetu, įgyti reikiamų skaitmeninių gebėjimų ir juos taikyti įvairių sričių veikloje, įtraukti į šią veiklą ir vietos bendruomenes.

11.1.2. Antrasis uždavinys – skatinti Lietuvos gyventojus nuolat atnaujinti turimas IRT žinias ir skaitmeninius įgūdžius, saugiai ir tikslingai naudotis interneto teikiamomis galimybėmis.

11.1.3. Trečiasis uždavinys – supažindinti visuomenę su IRT profesijų įvairove ir skatinti gyventojus rinktis su IRT susijusias profesijas, studijas ir neformaliojo švietimo programas.

11.1.4. Ketvirtasis uždavinys – sudaryti palankesnes mokymo ir mokymosi sąlygas, grįstas šiuolaikinėmis IRT, užtikrinti Lietuvos gyventojams galimybes mokytis skaitmeninėje erdvėje visą gyvenimą.

12. Antrasis Programos tikslas – kurti saugias, pažangias, gyventojams ir verslui patogias ir jų poreikius atitinkančias viešąsias ir administracines elektronines paslaugas, skatinti jomis naudotis.

Lietuvoje sparčiai daugėja administracinių ir viešųjų paslaugų, perkeltų į skaitmeninę erdvę, ir vis daugiau paslaugų gavėjų jomis naudojasi. Statistikos departamento duomenimis, 2016 metais tokiais paslaugomis naudojos visos Lietuvos įmonės ir 45 procentai gyventojų.

Dauguma elektroniniu būdu teikiamų viešųjų ir administracinių paslaugų yra sudėtinės, tačiau valstybės institucijos ir įstaigos, kurios elektroniniu būdu teikia viešąsias ir administracines paslaugas, ne visada atsižvelgia į gyventojų poreikius.

Siekiant pagerinti elektroninių paslaugų kokybę, saugumą ir patrauklumą gyventojams ir verslui, numatoma prioritetą teikti sudėtinių, ES mastu teikiamų, tik elektroniniu būdu teikiamų saugių pažangiųjų elektroninių paslaugų, bendro naudojimo IT sprendimų, platforminių sprendimų, elektroninių paslaugų portalų kūrimui ir tobulinimui.

Sudėtinių elektroninių paslaugų kūrimo ir teikimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2015 m. spalio 7 d. įsakymu Nr. 3-416(1.5 E) „Dėl metodinių dokumentų patvirtinimo“, numato, jog sudėtinės paslaugos turi būti kuriamos pagal tam tikrus paslaugos gavėjo gyvenimo įvykius, sujungiant kelių institucijų teikiamas paslaugas, kad paslaugos gavėjas vienoje vietoje gautų visą aktualią informaciją ir galimybę užsakyti reikalingas paslaugas.

Svarbiausias prioritetas kuriant šias paslaugas – patogumas vartotojui. Tai reiškia, kad būtina atsižvelgti į besikeičiančius vartotojo poreikius, užtikrinti, kad norimą paslaugą būtų lengva rasti internete ir gauti prieigą prie jos naudojantis įvairiais IRT įrenginiais (asmeniniu ar planšetiniu kompiuteriu, išmaniuoju mobiliojo ryšio telefonu, skaitmenine interaktyviaja televizija ir kt.) ir priemonėmis (pvz., mobiliąja programėle), užtikrinti operatyvų ir visapusišką paslaugos užsakovo poreikių patenkinimą nepriklausomai nuo to, kiek yra institucijų ir procedūrų, susijusių su konkrečios paslaugos gavimu.

Lietuvoje nepakanka pacientams pritaikytų geros kokybės su sveikata susijusių elektroninių paslaugų ir IRT produktų. Siekiant gyventojams teikti šiuolaikiškas elektronines paslaugas, užtikrinti galimybę kaupti tikslus, išsamius pacientų elektroninius duomenis, labai svarbu diegti IRT sveikatos apsaugos sistemoje. Tyrimai rodo, kad su sveikata susijusios elektroninės paslaugos – vienos iš svarbiausių Lietuvos gyventojams (2016 metų IVPK atlikto tyrimo duomenimis, su sveikata susijusiomis elektroninėmis paslaugomis naudojosi 16 procentų gyventojų). Gyventojai keliauja po ES, dėl to reikia užtikrinti, kad tiksliais ir patikimais sveikatos duomenimis būtų keičiamasi ne tik tarp nacionalinių sveikatos priežiūros institucijų, bet ir tarptautiniu mastu. Sveikatos apsaugos sistemai priklausančios institucijos kuria elektroninės sveikatos istorijos, elektroninio recepto, telemedicinos ir kitas pagrindines elektroninės sveikatos sistemas.

Lietuvoje neišplėtoti atvirą ir visapusišką valstybės institucijų ir visuomenės dialogą užtikrinantys sprendiniai, todėl nesudarytos galimybės gyventojams aktyviai ir veiksmingai dalyvauti priimant viešojo valdymo sprendimus – skaitmeninėje erdvėje gauti išsamią rūpimą informaciją, teikti pastabas ir pasiūlymus, vertinti sprendimus ir apie juos diskutuoti. Kita vertus, būtina skatinti piliečius dalyvauti demokratiniuose sprendimų priėmimo procesuose skaitmeninėje erdvėje. 2016 metais tik dėl 7 procentų teisės aktų projektų, paskelbtų Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinėje sistemoje, gauta gyventojų pasiūlymų ir pastabų. Inovatyvūs IRT

sprendiniai tampa svarbia priemone, padedančia įtraukti piliečius į politinę veiklą, valstybės valdymą, skatinančia viešojo valdymo atvirumą ir atsakomybę. Tai – viena iš esminių sąlygų, padedančių piliečiams aktyviai dalyvauti kasdieniame visuomenės gyvenime ir valstybės valdyme. Viena iš priemonių, skatinančių piliečius aktyviau dalyvauti valstybės valdyme, galėtų būti elektroninio balsavimo, daug dėmesio skiriant balsavimo slaptumo ir saugumo principui užtikrinti, įteisinimas.

Lietuvoje nėra vienodo informacijos sklaidos standarto, nepakankamai išplėtos intelektinių transporto sistemų (toliau – ITS) pagrindu veikiančios elektroninės paslaugos ir taikomieji sprendiniai, skirti gyventojams ir verslui. ITS diegiamos siekiant suderinti įvairias transporto rūšis ir padaryti susisiekimą greitesnį, paprastesnį, saugesnį ir patikimesnį, taip pat sumažinti neigiamą transporto poveikį aplinkai. Įvairiuose ES dokumentuose pabrėžiama ITS svarba siekiant skatinti inovacijų diegimą ir ekonominį augimą ir didinti piliečių ir įmonių gerovę. ITS gali palengvinti susisiekimą (naudojant įvairių rūšių transporto priemones, integruoti keleivių ir krovinių srautus ir šalinti įvairių transporto priemonių infrastruktūros trūkumus), mažinti avaringumą keliuose, prisidėti prie aplinkos apsaugos iniciatyvų.

Lietuvos erdvinės informacijos infrastruktūros sukūrimas buvo reikšmingas žingsnis sistemingo valstybės erdvinių duomenų išteklių naudojimo link. Tobulinant Lietuvos erdvinės informacijos portalo geoportal.lt (toliau – LEI portalas) technologijas ir didinant erdvinės informacijos paslaugų įvairovę pasiekta reikšminga pažanga plėtojant erdvinės informacijos infrastruktūrą. 2007 m. kovo 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2007/2/EB, sukuriančios Europos Bendrijos erdvinės informacijos infrastruktūrą (INSPIRE) (OL 2007 L 108, p. 1) (toliau – INSPIRE direktyva), siekis – užtikrinti, kad ES teritorijos erdviniai duomenys būtų tarpusavyje suderinami ir pasiekiami naudotojams su kuo mažiau ribojimų. 2016 metais LEI portalas suteikė daugiau kaip 2 mln. elektroninių paslaugų; registruotų naudotojų skaičius 2017 metais siekia daugiau kaip 12 000. Dauguma valstybės institucijų teikia erdvinių duomenų rinkinius centralizuotai prieigai LEI portale.

Vis dėlto dar ne visos valstybės institucijos išnaudoja LEI portalo potencialą, ne visi erdviniai duomenys teikiami sąveikiai, trūksta centralizuotai pasiekiamų duomenų apie aplinką, taip pat dažnai erdviniai duomenys teikiami naudojant savo kuriamus ir vystomus skirtingus prieigos šaltinius. Dėl šios priežasties vartotojai turi prisitaikyti prie skirtingų erdvinių duomenų prieigos sprendinių, todėl sudėtinga šiuos duomenis pasiekti. Savarankiškai realizuojami erdvinių duomenų teikimo technologiniai sprendiniai sunkina tokių duomenų naudojimą dėl skirtingų, kartais nesuderinamų formatų. Daug problemų patiriama siekiant savivaldybių erdvinių duomenų sąveikumo. Nors LEI portale teikiamos stambaus mastelio topografinės ir inžinerinės

infrastruktūros informacijos integravimo priemonės, dauguma savivaldybių dar nėra pasirengusios jomis naudotis (kaupia duomenis skirtingais formatais, duomenys techniškai netvarkingi).

Svarbu užtikrinti, kad būtų tinkamai parengti erdviniai duomenys, kurie yra kaupiami Lietuvoje, ir užtikrinta neatlygintina jų paieška ir peržiūra, taip pat galimybė parsisiųsti kuo palankesnėmis naudotojams sąlygomis. Valstybės mastu svarbu siekti efektyviai naudoti erdvinės informacijos išteklius ir kurti šių išteklių pridėtinę vertę, todėl tikslinga toliau plėtoti LEI portalą kaip erdvinės informacijos sąveikumo platformą, konsoliduoti valstybės erdvinę informaciją, stiprinti erdvinės informacijos išteklių kūrimo ir naudojimo koordinavimą.

12.1. Antrojo Programos tikslo bus siekiama įgyvendinant šiuos uždavinius:

12.1.1. Pirmasis uždavinys – perkelti į skaitmeninę erdvę kuo daugiau viešųjų ir administracinių paslaugų, tobulinti jau sukurtų paslaugų funkcionalumą.

12.1.2. Antrasis uždavinys – kurti ir plėtoti su sveikata susijusias elektronines paslaugas ir IRT produktus.

12.1.3. Trečiasis uždavinys – diegti IRT sprendinius, didinančius viešojo valdymo procesų atvirumą ir skatinančius gyventojus aktyviau juose dalyvauti.

12.1.4. Ketvirtasis uždavinys – plėtoti transporto ir erdviniams duomenims tvarkyti skirtas elektronines paslaugas ir IRT produktus.

13. Trečiasis Programos tikslas – puoselėti IRT priemonėmis Lietuvos kultūrą ir lietuvių kalbą – kurti visuomenės poreikius atitinkantį kultūrinį ir lietuvių rašytinės ir sakytinės kalbos sąsajomis pagrįstą skaitmeninį turinį, plėtoti skaitmeninius produktus ir elektronines paslaugas.

Lietuvoje per mažai dėmesio skiriama skaitmenintos kultūrinės medžiagos naudojimui. Kultūrinės medžiagos skaitmeninimas ir ilgalaikis jos skaitmeninio turinio išsaugojimas – vienas iš pagrindinių Europos skaitmeninės darbotvarkės tikslų ir esminis veiksnys, leisiantis visiems gyventojams turėti prieigą prie kultūros ir žinių skaitmeninėje erdvėje ir skleisti šalies kultūros paveldo turtingumą ir įvairovę. Kad suskaitmenintas šalies paveldas būtų plačiau naudojamas visuomenei naudingais tikslais, būtina skatinti šio turinio pagrindu kurti naujas elektronines paslaugas ir plėtoti esamas ir siekti, kad suskaitmeninta kultūrinė medžiaga taptų svarbia kultūros ir kūrybinių industrijų dalimi, o skaitmeninimo veiklai skirtos investicijos būtų ilgalaikės. Skatinant informacijos pakartotinį panaudojimą, suskaitmeninto paveldo viešinimo sistemose būtina sudaryti sąlygas prieiti prie atvirųjų duomenų. Bibliotekoms, archyvams, muziejams ir kitoms įstaigoms, saugančioms Lietuvos kultūros paveldą, IRT atveria naujas galimybes įtraukti į elektroninę kultūros paveldo erdvę svarbius mokslo, švietimo ir meno išteklius, kurie laikui bėgant nyksta, ir skleisti juos visame pasaulyje.

Nors pastaraisiais metais skaitmenintų kultūros paveldo objektų pagausėjo, tačiau turinys vis dar naudojamas neintensyviai: 2016 metais su Lietuvos kultūros paveldu susijusiomis elektroninėmis paslaugomis naudojosi tik 8 procentai visų Lietuvos gyventojų. Vartotojams prieinama tik dalis skaitmeninto turinio, skelbiamo bendroje Lietuvos kultūros paveldo informacinėje sistemoje E. paveldas ir Europos skaitmeninėje bibliotekoje „Europeana“. Nepakankamai dėmesio skiriama skaitmeninto turinio išsaugojimui. Dėl sparčių technologinių pokyčių skaitmeninta medžiaga greitai sensta, gali tapti neįskaitoma dėl susidėvėjusių ar sugadintų laikmenų, kuriose ji saugoma, todėl siekiant užtikrinti skaitmeninimo veikloms skirtų investicijų ilgalaikę naudą būtina kurti skaitmeninto turinio ilgalaikio saugojimo saugyklas.

Viena iš sričių, kurioje Lietuva itin atsilieka nuo kitų ES valstybių narių, – kino produkcijos prieinamumo užtikrinimas ir efektyvi sklaida. Pasaulyje nauja garso ir vaizdo produkcija leidžiama skaitmeniniu formatu, tačiau Lietuvos regionuose veikiančių kino teatrų techninė bazė pasenusi ir visiškai nepritaikyta rodyti skaitmeninius kino filmus. Regionuose veikiantiems nekomerciniams kino teatrams ir kino salėms skaitmeninės įrangos diegimo problemos vis dar labai aktualios.

Bendrosios ES skaitmeninės rinkos kūrimas paremtas daugiakalbystės principu, pagal kurį suteikiama galimybė pasiekti informaciją ir viešąsias elektronines paslaugas bet kuria oficialiąja ES kalba. Nepakankamai išplėtotos ir prastos kokybės kalbos technologijos, menkas jų pritaikomumas visuomenės poreikiams gali trukdyti laisviems informacijos mainams ir atvirai prieigai prie viešųjų paslaugų, verslo, darbo pasiūlymų ir pagalbos šaltinių. Europos Komisijos duomenimis, tik 7 procentus Europos įmonių prekių ir paslaugų internetu galima įsigyti kitose valstybėse. Nors įmonių informacija pasiekiami ir kitomis kalbomis, tačiau 90 procentų Europos klientų pripažino, kad yra labiau linkę naršyti internetą savo gimtąja kalba. Viešajame ir privačiajame sektoriuose pritaikomi kalbos technologijų sprendiniai palengvintų daugiakalbę komunikaciją ir keitimąsi dokumentais bei kitu lingvistiniu turiniu tarp ES šalių viešojo administravimo institucijų, piliečių ir įmonių.

Kasdieniai daugiakalbės Europos viešųjų paslaugų erdvės poreikiai skatina sparčiau diegti lietuvių rašytinės ir sakytinės kalbos sąsajas į viešąsias elektronines paslaugas. Nors moksliniai lietuvių kalbos tyrimai leido sėkmingai sukurti gana geros kokybės bazinės teksto analizės programinę įrangą, mašininio vertimo priemonių, sukaupia neblogos kokybės specializuotų tekstynų ar garsynų, skaitmeninės priemonės ir ištekliai turėtų būti tobulinami ir labiau integruojami siekiant didesnio sąveikumo, kokybės, pritaikomumo ir naudos vartotojams. 2016 metais tik 19 procentų Lietuvos gyventojų naudojosi su lietuvių kalba susijusiomis elektroninėmis paslaugomis. Tą lemia menkas kalbos technologijų sąveikumas ir sklaidos kituose IRT sprendiniuose stoka.

Lietuvių kalba gerokai atsilieka nuo kalbos technologijų lyderių, pavyzdžiui, anglų kalbos, dažniausiai atsiduria komerciškai mažiau patrauklių ES kalbų (latvių, slovākų, slovėnų) grupėje.

Kita vertus, lietuvių kalbos ištekliai ir technologijos netolygiai išplėtoti. Nėra kalbos technologijoms pritaikytos lietuvių kalbos gramatikos, trūksta didesnės apimties sintaksiškai anotuotų tekstynų, reikia naujų lietuvių kalbos technologijų atvirų skaitmeninių išteklių, duomenų bazių ir atviro kodo programinės įrangos, kurią būtų galima panaudoti moksliniams tyrimams, inovacijų plėtrai ir naujoms paslaugoms kurti. Tai trukdo sėkmingai kurti kalbos modelius. Itin silpnai išplėtoti semantikos tyrimai lėmė mažesnę kalbos generavimo, teksto interpretavimo ir teksto analizės pažangą. Bazinių išteklių kokybės ir aprėpties gerinimas priartintų prie pažangių kalbos technologijų, būtinų bendrai skaitmeninei rinkai. Svarbūs lietuvių kalbos informacinių technologijų sprendiniai buvo kuriami įgyvendinant ES struktūrinės paramos 2007–2013 metų projektus, šiuos darbus reikia tęsti ir užtikrinti lietuvių kalbos technologijų taikomąjį diegimą, t. y. kurti šiuolaikiškus, kokybiškus ir lengvai pritaikomus skaitmeninius produktus, integruoti juos į vartotojams patogias elektronines paslaugas.

13.1. Trečiojo Programos tikslo bus siekiama įgyvendinant šiuos uždavinius:

13.1.1. Pirmasis uždavinys – skaitmeninti Lietuvos kultūros objektus ir jų pagrindu plėtoti viešai prieinamus skaitmeninius produktus ir elektronines paslaugas, siekti, kad suskaitmeninti Lietuvos kultūros objektai būtų išsaugomi ilgai, o jų sklaida Lietuvoje ir ES vienoda.

13.1.2. Antrasis uždavinys – kurti ir plėtoti viešai prieinamus lietuvių kalbos ir rašties skaitmeninius išteklius, diegti juos į IRT ir elektronines paslaugas.

14. Ketvirtasis Programos tikslas – atverti valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų (toliau – įstaigos) turimus duomenis visuomenei ir verslui, skatinti naudoti šiuos duomenis inovatyviems sprendiniams ir elektroninėms paslaugoms kurti, taip pat sudaryti sąlygas verslui diegti ir naudoti IRT, kad būtų padidintas verslo efektyvumas ir konkurencingumas.

Viešasis sektorius kaupia ir tvarko įvairių gyvenimo sričių duomenis, kurie nuolat atnaujinami, pildomi, užtikrinamas jų vientisumas, aktualumas ir sauga. Įstaigų kaupiami duomenys gali tapti labai svarbia priemone, visuomenei ir verslui kuriant pridėtinę vertę, spartinant naujų paslaugų plėtrą, skatinant ekonomikos augimą ir didinant visuomenės dalyvavimą. Tačiau šiuo metu nemaža dalis visuomenei ir verslui prieinamų įstaigų duomenų pateikiami skirtinguose portaluose, nesuteikiama galimybės jų parsisiųsti, tai mažina tolesnį jų panaudojimo veiksmingumą ir galimą naudą. Įstaigos savo tvarkomas informacijos rinkmenas viešai skelbia Informacijos rinkmenų sąrašė, tačiau jame pateikiami metaduomenys nestruktūrizuoti, trūksta kompiuteriu nuskaitytų duomenų formatų. Atvirus duomenis ir informacijos rinkmenas skelbia tik maža dalis įstaigų, daugelis jų nėra atnaujinami, kiekviena institucija sprendžia, kokius ir kokios apimties

duomenis atverti, kaip vykdyti duomenų atvėrimą ir kokias technologijas ir standartus taikyti. Tokią situaciją iš dalies lemia vis dar egzistuojantys teisiniai ir kiti suvaržymai (atvirų duomenų, asmens duomenų nuasmeninimo neapibrėžtumas ir nediskriminavimo principas, mokestis, registro ir informacinės sistemos nuostatuose esantys ribojimai). Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės atliktų tyrimų duomenimis, šiuo metu 95 procentai įstaigų neatlieka duomenų inventorizacijos, 74 procentai įstaigų neanalizuoja išorės vartotojų poreikių (apklausų duomenų ar užklausų rezultatų) ir neturi duomenų atvėrimo procedūros.

Siekiant užtikrinti bendrą ir patogią prieigą, veiksmingą atvirų duomenų apdorojimą pagal nustatytus kriterijus, tikslinga sudaryti galimybę institucijų atveriamus duomenis skelbti vienoje vietoje. Taip būtų galima optimizuoti bendros prieigos kūrimo, administravimo, palaikymo ir duomenų naujinimo kaštus, o visuomenei ir verslui sudaryti galimybę be išankstinių sąlygų ir patogiai surasti ir gauti institucijų tvarkomus duomenis, taip pat pakartotinai juos panaudoti inovatyviems sprendimams kurti.

Įstaigos, siekdamos užtikrinti valstybės informacinių išteklių (toliau – VII) pasiekiamumą, turi nusistatyti duomenų inventorizavimo, atvėrimo terminus ir pažangos stebėsenos rodiklius, prioritetine tvarka atverti duomenis ir užtikrinti galimybę juos skelbti vienoje vietoje. Kol tokios galimybės nėra, įstaigos turi teikti duomenis Informacinių rinkmenų sąrašui vadovaudamosi Viešojo sektoriaus duomenų atvėrimo rekomendacijomis.

Smulkaus ir vidutinio verslo įmonių veiklos veiksmingumui ir konkurencingumui trukdo tai, kad jos vengia naudoti naujas priemones, nenori papildomų išlaidų, susijusių su naujų priemonių diegimu, abejoja jų nauda, stokoja žmogiškųjų išteklių IRT ir elektroniniam verslui plėtoti. Nors Lietuvos įmonių kompiuterių ir interneto naudojimo rodikliai jau pasiekė ES vidurkį, tačiau Lietuvos versle prasčiau naudojamos tam tikros IRT siūlomos galimybės (pavyzdžiui, išteklių ir ryšių su klientais valdymo sprendiniai, tapatybės nustatymas, elektroninis parašas).

Lietuvoje gyventojams ir įmonėms, plėtojantiems veiklą internete, kyla neaiškumų, susijusių su jų teisėmis ir teisine apsauga skaitmeninėje erdvėje. Taigi, būtina užtikrinti tarpvalstybinių šios srities sandorių paprastumą ir skaidrumą, didinti gyventojų ir įmonių saugumą ir pasitikėjimą skaitmenine erdve ir taip prisidėti prie elektroninės prekybos plėtos.

14.1. Ketvirtojo Programos tikslo bus siekiama įgyvendinant šiuos uždavinius:

14.1.1. Pirmasis uždavinys – sukurti veiksmingas ir inovatyvias priemones, leisiančias užtikrinti bendrą ir standartizuotą įstaigų turimų atvirųjų duomenų teikimą, neribotą prieigą prie šių duomenų ir galimybę visuomenei ir verslui juos pakartotinai panaudoti.

14.1.2. Antrasis uždavinys – sudaryti metodines, teises įstaigų duomenų atvėrimo prielaidas, taip pat sukurti veiksmingą duomenų atvėrimo valdymo struktūrą.

14.1.3. Trečiasis uždavinys – didinti smulkaus ir vidutinio verslo įmonių veiklos efektyvumą ir konkurencingumą – skatinti jas diegti ir naudoti IRT.

14.1.4. Ketvirtasis uždavinys – tobulinti informacinės visuomenės paslaugų teisinį, organizacinį ir techninį reguliavimą – sudaryti naujas verslo galimybes ir sąlygas geriau ginti gyventojų ir įmonių teises skaitmeninėje erdvėje.

15. Penktasis Programos tikslas – užtikrinti geografiškai tolygią sparčiojo plačiajuosčio ryšio infrastruktūros plėtrą ir skatinti naudotis interneto paslaugomis.

Lietuvoje yra gerai išplėtotą bazinę plačiajuosčio ryšio infrastruktūrą – 99 procentai Lietuvos gyventojų turi galimybę gauti prieigą prie plačiajuosčio ryšio. 2017 m. pradžioje galimybę naudotis naujos kartos interneto prieiga (30 Mb/s ir didesnės spartos) turėjo 91 proc. Lietuvos namų ūkių, tačiau prisijungę prie interneto (30 Mb/s ir didesne sparta) buvo tik 45 proc. namų ūkių, o 100 Mb/s ir didesne sparta – 26,3 proc. Lietuvoje kol kas nėra lygiaverčių galimybių visiems gyventojams naudotis naujos kartos plačiajuosčio ryšio paslaugomis – miestuose plačiajuosčio ryšio infrastruktūra išplėtotą puikiai, o kaimo gyvenamosiose vietovėse per menkai. Gyventojams neužtikrinama galimybė naudotis spartesniu negu 30 Mb/s interneto ryšiu.

Įvertinus duomenis apie operatorių turimą ar planuojamą įrengti naujos kartos elektroninių ryšių infrastruktūrą, akivaizdu, kad operatoriai be valstybės pagalbos neužtikrins, kad būtų pasiekti Lietuvos ir ES strateginiuose dokumentuose nustatyti sparčiojo interneto plėtros tikslai – kad iki 2020 metų visi namų ūkiai turėtų galimybę naudotis 30 Mb/s ar spartesniu plačiajuosčiu ryšiu ir kad ne mažiau kaip 50 procentų namų ūkių būtų užsisakę itin spartų (100 Mb/s ir didesnės spartos) interneto ryšį. Tad svarbu plėtoti naujos kartos interneto prieigos infrastruktūrą vietovėse, kuriose rinka negali užtikrinti šios infrastruktūros plėtros ir sparčiojo interneto ryšių paslaugų teikimo, ir taip sudaryti palankias sąlygas plėtoti ekonominę, socialinę, kultūrinę ir kitokią veiklą ir partnerystę, švietimą, didinti galimybes mokytis, persikvalifikuoti, gauti ir teikti paslaugas, bendrauti su vietos ir valstybės institucijomis. Tolygiai išplėtotą naujos kartos elektroninių ryšių infrastruktūrą – būtina sąlyga, kad Lietuvos gyventojai galėtų naudotis IRT ir gausiais skaitmeninio turinio ištekliais, o verslas sėkmingai plėtotų veiklą ir didintų konkurencingumą.

Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos duomenimis, plačiajuosčio ryšio skvarba (abonentų skaičius 100 gyventojų) 2016 metų pabaigoje siekė 44,7 procento, per metus išaugo 3,6 procento. Asociacijos „FTTH Council Europe“ 2016 metais atlikto tyrimo duomenimis, Lietuva pagal plačiajuosčio interneto, teikiamo šviesolaidinėmis ryšio linijomis, skvarbą Europoje užėmė trečią vietą (beveik 40,3 procento prisijungimų 100 namų ūkių). Pagal šviesolaidinio interneto skvarbą pasaulyje Lietuva buvo vienuoliktoje vietoje.

Lietuvoje 2016 metų pabaigoje elektroninių ryšių paslaugas teikė 139 operatoriai ir elektroninių ryšių paslaugų teikėjai. 2016 metais jie toliau investavo į plačiajuosčio ryšio tinklus (judriojo ryšio 4G tinklus (LTE) ir šviesolaidinėmis ryšio linijomis grįstus plačiajuosčio ryšio tinklus). Investicijos į elektroninių ryšių infrastruktūrą 2016 metais siekė 97 mln. eurų ir 23 procentais viršijo 2015 metų apimtį. Sparčiuoju 4G internetu gali naudotis 98 procentai šalies gyventojų. Lietuva yra trečia pasaulyje pagal 4G tinklo prieinamumą ir trylikta pagal atsiunčiamų duomenų spartą.

Europos Komisijos komunikate „Junglumas – bendrosios skaitmeninės rinkos pagrindas. Kelias į Europos gigabitinę visuomenę“ (KOM (2016) 587 galutinis) pateikiama gigabitinės visuomenės vizija, pagal kurią itin aukšto pralaidumo tinklų prieinamumas ir pateikimas rinkai sudaro sąlygas bendroje skaitmeninėje rinkoje plačiai naudoti novatoriškus produktus, paslaugas, programas. Vienas iš šios vizijos uždavinių – siekiant Europos ūkio augimo ir darbo vietų kūrimo, reikia užtikrinti gigabitinį junglumą, t. y. ne mažesnę kaip 1 Gbps spartos interneto ryšį socialinei ekonominei plėtrai svarbiose vietose – mokyklose, didžiuosiuose transporto mazguose ir pagrindinių viešųjų paslaugų teikimo vietose, taip pat skaitmeninei veiklai imliose įmonėse, kurioms reikės gigabitinio junglumo, kad galėtų kurti naujas prekes, paslaugas ar verslo modelius ir konkurencingiau juos gaminti, platinti ir parduoti. Kadangi vis daugiau viešųjų paslaugų perkeliama į internetą, valstybės institucijoms ir įstaigoms taip pat reikia gigabitinio junglumo, kad jos galėtų nenutrūkstamai vienu metu teikti paslaugas daugeliui piliečių ir įmonių. Didžiuosiuose transporto mazguose gigabitinis junglumas palengvina novatoriškais paslaugomis pagrįsto įvairiarūšio transporto naudojimą. Užtikrinus gigabitinį junglumą mokyklose, valstybės institucijose ir verslo parkuose, kuriuose telkiasi mažesnės įmonės, jo teikiamais privalumais galės naudotis labai daug naudotojų pernelyg nedidindami sąnaudų, ir tai turėtų teigiamą papildomą poveikį skaitmeninei ekonomikai ir visuomenei.

Gigabitinį junglumą svarbu užtikrinti ir kituose pramonės ir paslaugų sektoriuose – transporto, sveikatos priežiūros, saugos. Naujoms paslaugoms įdiegti bus naudojama esama elektroninių ryšių infrastruktūra ir 5G technologija.

Taip pat svarbu modernizuoti jau įrengtą interneto prieigą, o vietovėse, kuriose jos nėra, interneto prieigą įrengti. Viešoji interneto prieiga leidžia gyventojams nemokamai naudotis internetu viešosiose vietose, suteikia jiems puikią galimybę pabandyti naudotis internetu, įsitikinti jo nauda, pritraukia naujų interneto naudotojų, taip tiesiogiai prisideda prie IRT produktų ir paslaugų paklausos Lietuvoje didėjimo. 2008–2013 metais Lietuvoje įgyvendinant projektą „Bibliotekos pažangai“ įrengta arba atnaujinta viešoji interneto prieiga 1 276 viešosiose bibliotekose, beveik 1 000 bibliotekų įdiegtas arba pagerintas plačiajuostis interneto ryšys.

Vykdomas tęstinis investicijų projektas „Bibliotekų kompiuterizavimas“ nuo 2013 metų įgijo strateginę reikšmę, nes tai yra priemonė užtikrinti nacionaliniu mastu išplėtotos viešosios prieigos tinklo viešosiose bibliotekose modernizavimo tęstinumą ir plėtrą. Kasmet atnaujinama ankstesnių projektų metu įsigyta kompiuterinė ir programinė įranga: 2013 metais įsigyta 170 kompiuterių, 2014 metais – 120, 2015 metais – 289, 2016 metais – 238. Tačiau iš projekto „Bibliotekų kompiuterizavimas“ skiriamų lėšų pakanka atnaujinti tik sąlyginai mažą dalį kompiuterių, todėl įranga nuolat sensta. Kad gyventojai, ypač gyvenantys kaimo vietovėse, daugiau naudotųsi informacinėmis technologijomis, būtina ir toliau gerinti turimą viešosios interneto prieigos infrastruktūrą ir gerinti viešųjų bibliotekų teikiamų paslaugų kokybę.

15.1. Penktojo Programos tikslo bus siekiama įgyvendinant šiuos uždavinius:

15.1.1. Pirmasis uždavinys – plėtoti sparčiojo plačiajuosčio ryšio infrastruktūrą vietovėse, kuriose rinka negali užtikrinti šios infrastruktūros plėtros ir elektroninių ryšių paslaugų teikimo.

15.1.2. Antrasis uždavinys – skatinti konkurenciją plačiajuosčio ryšio rinkoje ir naudojimąsi plačiajuosčio ryšio paslaugomis.

15.1.3. Trečiasis uždavinys – atnaujinti ir plėtoti viešosios interneto prieigos infrastruktūrą.

16. Šeštasis Programos tikslas – užtikrinti saugios, patikimos ir sąveikios IRT infrastruktūros plėtrą.

Kibernetinis saugumas yra Lietuvos ekonomikos augimo ir informacinės visuomenės pagrindas, todėl labai svarbu apsaugoti sparčiai kintančią skaitmeninę erdvę, bet ir jos nesuvaržyti, palikti atvirą ir laisvą inovacijoms. Kibernetinio saugumo sistema, jos dalyviai, organizavimas, valdymas ir kontrolė yra nustatyti Lietuvos Respublikos kibernetinio saugumo įstatyme. Minėto įstatymo pagrindu 2016 metais buvo įkurtas Nacionalinis kibernetinio saugumo centras (toliau – NKSC), pagal kompetenciją įgyvendinantis kibernetinio saugumo politiką ir vykdamas VII ir ypatingos svarbos informacinių infrastruktūrų kibernetinių incidentų valdymo padalinio veiklą.

NKSC 2016 metų kibernetinio saugumo būklės ataskaitoje akcentavo, kad, nepaisant kai kurių pozityvių tendencijų, bendras kibernetinio saugumo lygis Lietuvoje yra nepatenkinamas. Tokį vertinimą lėmė tai, kad regione ir Lietuvoje sparčiau daugėjo kibernetinių grėsmių nei buvo įgyvendinama kibernetinio saugumo techninių ir organizacinių priemonių. Viešojo administravimo subjektai, valdantys ir (arba) tvarkantys VII, ir ypatingos svarbos informacinės infrastruktūros valdytojai nustatytais terminais neįgyvendina Organizacinių ir techninių kibernetinio saugumo reikalavimų, taikomų ypatingos svarbos informacinei infrastruktūrai ir valstybės informaciniais ištekliams, aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. balandžio 20 d. nutarimu

Nr. 387 „Dėl Organizacinių ir techninių kibernetinio saugumo reikalavimų, taikomų ypatingos svarbos informacinei infrastruktūrai ir valstybės informaciniam ištekliams, aprašo pavirtinimo“, nuostatų – naudoja pasenusią programinę įrangą, gamintojo nebepalaikomas operacines sistemas, skiria per mažai žmogiškųjų išteklių ir dėmesio kibernetiniam saugumui.

Taip pat labai svarbus šiuolaikinės informacinės visuomenės aspektas – deramas viešojo administravimo ir verslo subjektų vadovų dėmesys skaitmeninio saugumo rizikų valdymui prieš pradėdant vykdyti ir (ar) toliau vykdam socialinės ar ekonominės veiklos projektus. Skaitmeninės rizikos valdymo principus būtina diegti visose informacinės visuomenės dalyvių veiklos srityse, susijusiose su ekonomine ir socialine veikla, siekiant sėkmingai plėtoti informacinę visuomenę.

Ypač svarbu užtikrinti ypatingos svarbos informacinės infrastruktūros apsaugą, nes nepavykus blokuoti kibernetinės atakos ypatingos svarbos informacinėje infrastruktūroje, tai galėtų turėti poveikį ne tik valstybės nacionaliniam saugumui, bet ir gyventojams, ekonomikai ar valstybės tarptautinei reputacijai. Vadovaujantis Ypatingos svarbos informacinės infrastruktūros identifikavimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. liepos 20 d. nutarimu Nr. 742 „Dėl Ypatingos svarbos informacinės infrastruktūros identifikavimo metodikos patvirtinimo“, yra identifiikuota ypatingos svarbos informacinė infrastruktūra ir jos valdytojai. Ypatingos svarbos informacinės infrastruktūros ir VII saugos užtikrinimas vykdomas keliant ypatingos svarbos informacinės infrastruktūros valdytojų ir viešojo administravimo subjektų, valdančių ir (arba) tvarkančių VII, supratingumo ir kompetencijos lygį, skatinant juos savo veikloje diegti saugos vadybos sistemas (pavyzdžiui, ISO 27001 standartus), naudoti ir diegti gerąsias kibernetinio saugumo praktikas.

Kasmet yra organizuojamos nacionalinės kibernetinio saugumo pratybos, kurių tikslas yra suformuoti praktinius ypatingos svarbos informacinės infrastruktūros ir VII valdytojų (tvarkytojų) įgūdžius, treniruojantis valdyti įvairių kategorijų kibernetinius incidentus, bendradarbiaujant tarpusavyje ir su atsakingomis valstybės institucijomis ir įstaigomis, kaip nustatyta Nacionaliniame kibernetinių incidentų valdymo plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. sausio 25 d. nutarimu Nr. 87 „Dėl Nacionalinio kibernetinių incidentų valdymo plano patvirtinimo“.

Siekiant nacionaliniu lygiu didinti ypatingos svarbos informacinės infrastruktūros ir VII apsaugos efektyvumą, diegti kompleksines kibernetinio saugumo priemones, formuoti saugią elektroninių duomenų perdavimo praktiką, tikslinga ypatingos svarbos informacinės infrastruktūros valdytojus ir viešojo administravimo subjektus, valdančius ir (arba) tvarkančius ypatingos svarbos ir svarbius VII, sujungti į valstybės valdomą elektroninių ryšių tinklą su kompleksinėmis

kibernetinio saugumo priemonėmis. Šiuo metu esama VII infrastruktūra ir jos plėtra yra decentralizuota.

VII infrastruktūros vertinimas pagal studiją „Valstybės informacinių technologijų infrastruktūros, planuojamos finansuoti Europos Sąjungos struktūrinių fondų paramos lėšomis 2014–2020 metų laikotarpiu, tendencijų ir perspektyvų vertinimas“ (toliau – Studija), kuri paskelbta Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos (toliau – Susisiekimo ministerija) interneto svetainėje, parodė, kad daugumos institucijų naudojama VII infrastruktūra yra nepakankamai patikima; investicijos, skirtos tam tikrai institucijos VII infrastruktūros daliai plėtoti, dažnai yra perteklinės; VII infrastruktūra valdoma nekoordinuotai, neišnaudojamos integralumo galimybės; sukurtas VII infrastruktūros finansavimo mechanizmas neužtikrina lėšų panaudojimo pagrįstumo, atsiperkamumo ir suderinamumo; neišnaudojami sukurti VII infrastruktūros sprendimai, kurie suvienodintų VII infrastruktūros valdymo procesus; nėra sukurto debesijos paslaugų teikimo institucijoms mechanizmo.

Siekiant užtikrinti tinkamą VII valdymą ir tvarkymą, svarbu konsoliduoti VII infrastruktūrą. Lietuvos Respublikos Vyriausybės programoje, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, numatyta tęsti pradėtą VII konsolidavimą, nustatyti konsolidavimo pažangos matavimo rodiklius, įgyvendinti centralizuotų duomenų centrų modelį, taip pat integruoti ir valstybinius ryšių ir duomenų perdavimo tinklus, siekiant užtikrinti didelį patikimumą ir informacinių išteklių prieinamumą, patikimą ir saugų viešųjų elektroninių paslaugų teikimą.

Asmens tapatybės nustatymo priemonių infrastruktūros sukūrimas ir naudojimas, taip pat tinkama asmens duomenų apsauga – būtinos sąlygos, kad valstybė ir piliečiai galėtų sėkmingai naudotis IRT galimybėmis. Lietuva, kaip ir kitos ES valstybės narės, prisideda prie bendro kibernetinio saugumo lygio padidinimo ES, įgyvendindama 2016 m. liepos 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2016/1148 dėl priemonių aukštam bendram tinklų ir informacinių sistemų saugumo lygiui visoje Sąjungoje užtikrinti.

Elektroniniu būdu teikiamų paslaugų patrauklumas priklauso nuo saugios skaitmeninės erdvės, informacinių sistemų patikimumo. Pasitikėjimo skaitmenine erdve praradimas būtų itin žalingas.

Nuo 2018 m. gegužės 25 d. Lietuvoje bus pradėtas taikyti 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas).

Sparčiai vystantis pažangioms elektroninėms paslaugoms, didelius informacijos kiekius kaupia privatūs juridiniai asmenys ir viešojo administravimo subjektai. Tačiau vis dar trūksta automatinės registrų ir valstybės informacinių sistemų sąveikos ir elektroninių priemonių, kurios užtikrintų informacijos aktualumą, patikimumą, pasiekiamumą.

Nuo 2016 m. liepos 1 d. pradėtas taikyti 2014 m. liepos 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 910/2014 dėl elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų vidaus rinkoje, kuriuo panaikinama Direktyva 1999/93/EB. Reglamentu siekiama, kad naudojantis valstybių narių siūlomomis tarpvalstybinėmis internetinėmis paslaugomis būtų galima užtikrinti saugią elektroninę atpažintį, tapatumo nustatymą, elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų naudojimą. Taip bus sustiprintas pasitikėjimas elektroninėmis operacijomis vidaus rinkoje, suteiktas bendras pagrindas saugiai vykdyti elektronines piliečių, verslo ir viešosios valdžios institucijų tarpusavio operacijas, padidintas viešųjų ir privačiųjų internetinių paslaugų, elektroninio verslo ir elektroninės prekybos veiksmingumas. Todėl svarbu skatinti gyventojus naudotis elektroninės atpažinties priemonėmis ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugomis.

16.1. Šeštojo Programos tikslo bus siekiama įgyvendinant šiuos uždavinius:

16.1.1. Pirmasis uždavinys – skatinti gyventojus naudotis elektroninės atpažinties priemonėmis ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugomis.

16.1.2. Antrasis uždavinys – užtikrinti valstybės institucijų bendro naudojimo IRT infrastruktūros optimizavimą, valstybės informacinių sistemų ir registrų automatinę sąveiką ir integralumą.

16.1.3. Trečiasis uždavinys – užtikrinti ypatingos svarbos informacinės infrastruktūros ir VII kibernetinį saugumą.

17. Programos įgyvendinimo vertinimo kriterijai ir jų reikšmės 2014 ir 2016 metais, taip pat siekiamos 2020 metų reikšmės pateikiamos Programos priede.

III SKYRIUS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS

18. Kad būtų pasiektos Programos tikslų ir uždavinių vertinimo kriterijų reikšmės, pagal kompetenciją atsako valstybės institucijos, įstaigos ir valstybės įmonės, nurodytos Programos priede.

19. Programai įgyvendinti rengiamas tarpinstitucinis veiklos planas (toliau – Planas), kuriame nurodomos konkrečios Programos tikslams siekti ir uždaviniams įgyvendinti skirtos informacinės visuomenės plėtros priemonės. Prie programos tikslų ir uždavinių įgyvendinimo gali

prisidėti ir kitų valstybės institucijų, įstaigų ir valstybės įmonių įgyvendinamos priemonės, numatytos jų strateginiuose veiklos planuose.

20. Programos įgyvendinimą ir sudėtinių elektroninių paslaugų kūrimą koordinuoja Susisiekimo ministerija (toliau – Programos koordinatorė).

21. Valstybės institucijoms, įstaigoms ir valstybės įmonėms, planuojančioms ir (arba) įgyvendinančioms elektroninių paslaugų kūrimo projektus, rekomenduojama vadovautis Elektroninių paslaugų plėtros prioritetų nustatymo metodika, Elektroninių paslaugų kokybės vertinimo metodika, Elektroninių paslaugų kūrimo metodika ir Sudėtinių elektroninių paslaugų kūrimo ir teikimo metodika.

22. Susisiekimo ministras iš valstybės institucijų, įstaigų, valstybės įmonių, nurodytų Programos priede, ir kitų kompetentingų atstovų sudaro darbo grupę – Skaitmeninės darbotvarkės tarybą (toliau – Taryba), tvirtina jos sudėtį ir darbo tvarką. Taryba padeda Programos koordinatoriui vertinti, kaip siekiama tikslų ir įgyvendinami uždaviniai, kurie numatyti Programoje, stebi elektroninių paslaugų kūrimo ir naudojimosi jomis rezultatus, analizuoja pokyčius, rengia pasiūlymus dėl informacinei visuomenei plėtoti reikalingų prioritetinių sprendimų, atlieka įstaigų turimų duomenų atvėrimo metinės pažangos ir trumpojo laikotarpio tikslų pasiekimo poveikio vertinimą, prireikus inicijuoja teminių pogrupių sudarymą ir koordinuoja jų veiklą. Informacija apie Tarybos veiklą ir institucijų turimus duomenų atvėrimo rezultatus skelbiama Susisiekimo ministerijos interneto svetainėje.

23. Programos priede nurodytos valstybės institucijos, įstaigos ir valstybės įmonės Strateginio planavimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 6 d. nutarimu Nr. 827 „Dėl Strateginio planavimo metodikos patvirtinimo“, nustatytais terminais teikia Programos koordinatoriui pasiūlymus dėl priemonių, kurios padėtų siekti Programos tikslų ir įgyvendinti joje nustatytus uždavinius, įtraukimo į Planą.

24. Kai valstybės institucijos, įstaigos ir valstybės įmonės įgyvendina ir (arba) planuoja įgyvendinti priemones (projektus), kurios susijusios su informacinės visuomenės plėtra, tačiau neįtrauktos į Planą, o numatytos valstybės institucijos, įstaigos ir valstybės įmonės strateginiame arba metiniame veiklos plane, šios valstybės institucijos, valstybės įmonės ar įstaigos Programos koordinatorę informuoja apie vykdomas ir (arba) planuojamas vykdyti priemones (projektus) – pateikia informaciją apie patvirtintuose planavimo dokumentuose numatytas priemones (projektus) per 10 kalendorinių dienų nuo šių planavimo dokumentų patvirtinimo, o metams pasibaigus iki kiekvienų metų sausio 31 dienos – informaciją apie įvykdytas priemones (projektus) ir pasiektus rezultatus. Susisiekimo ministerija apibendrina gautą informaciją ir prireikus teikia ją svarstyti Tarybai.

25. Programos įgyvendinimas finansuojamas iš atitinkamų metų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme atitinkamoms institucijoms, atsakingoms už Programos tikslų siekimą ir uždavinių įgyvendinimą, patvirtintų bendrųjų asignavimų, ES struktūrinių fondų ir kitų teisėtai gautų lėšų.

26. Už Programos priede nurodytų Programos įgyvendinimo vertinimo kriterijų faktinių reikšmių stebėseną atsakingas IVPK, kuris ne vėliau kaip iki einamųjų metų vasario 1 d. Programos koordinatoriui pateikia informaciją, susijusią su informacinės visuomenės plėtra, įskaitant elektroninių paslaugų kūrimą ir (arba) modernizavimą, atliktais tyrimais, ir praėjusių metų Programos įgyvendinimo vertinimo kriterijų faktinius duomenis. Gavusi šią informaciją, Programos koordinatorė nustato problemines sritis ir imasi iniciatyvų, kurios skatintų siekti Programos tikslų ir įgyvendinti joje nustatytus uždavinius.

27. Informacija apie Programos įgyvendinimą praėjusiais metais kasmet iki kovo 1 d. skelbiama Susisiekimo ministerijos metinėje veiklos ataskaitoje. Ši informacija teikiama ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai.

**INFORMACINĖS VISUOMENĖS PLĖTROS 2014–2020 METŲ PROGRAMOS „LIETUVOS RESPUBLIKOS SKAITMENINĖ
DARBOTVARKĖ“ ĮGYVENDINIMO VERTINIMO KRITERIJAI IR SIEKIAMOS JŲ REIKŠMĖS**

Strateginis tikslas	Tikslas	Uždavinys	Vertinimo kriterijus	Reikšmė			Už vertinimo kriterijaus reikšmės pasiekimą atsakinga institucija
				2014 metų	2016 metų	2020 metų	
Naudojantis IRT teikiamomis galimybėmis pagerinti Lietuvos gyventojų gyvenimo kokybę, didinti įmonių veiklos produktyvumą ir pasiekti, kad iki 2020 metų ne mažiau kaip 85 procentai Lietuvos gyventojų naudotųsi internetu, o 95 procentai įmonių – sparčiuoju internetu			gyventojų, kurie nuolat naudojasi internetu, dalis, procentais	69	72	85	Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija (toliau – Susisiekimo ministerija)
			įmonių, kurios naudoja sparčiuoju internetu, dalis, procentais	42	52	95	Susisiekimo ministerija
	1. Mažinti Lietuvos gyventojų skaitmeninę		gyventojų, nesinaudojančių internetu,	28	26	10	Lietuvos Respublikos

Strateginis tikslas	Tikslas	Uždavinys	Vertinimo kriterijus	Reikšmė			Už vertinimo kriterijaus reikšmės pasiekimą atsakinga institucija
				2014 metų	2016 metų	2020 metų	
	atskirtį ir skatinti juos įgyti daugiau žinių ir įgūdžių, kad jie saugiai, sumaniai ir naudingai naudotųsi IRT		dalis, procentais				švietimo ir mokslo ministerija (toliau – Švietimo ir mokslo ministerija), Lietuvos Respublikos kultūros ministerija (toliau – Kultūros ministerija), Susisiekimo ministerija
		1.1. Skatinti Lietuvos gyventojų grupes, kurios iki šiol dėl įvairių priežasčių nesinaudojo ar mažai naudojosi šiuolaikiniais skaitmeniniais įrenginiais ir internetu, įgyti reikiamų skaitmeninių gebėjimų ir juos taikyti įvairių sričių veikloje, įtraukti į šią veiklą ir vietas	skurdo riziką ar socialinę atskirtį patiriančių asmenų, turinčių interneto prieigą namuose, dalis, procentais	44*	44	54	Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau – Socialinės apsaugos ir darbo ministerija), Susisiekimo ministerija

Strateginis tikslas	Tikslas	Uždavinys	Vertinimo kriterijus	Reikšmė			Už vertinimo kriterijaus reikšmės pasiekimą atsakinga institucija
				2014 metų	2016 metų	2020 metų	
		bendruomenės					
			per metus viešosiose bibliotekose skaitmeninio raštingumo mokymo renginiuose mokyti ir konsultuoti gyventojai (tūkst. gyventojų)	265*	255	300	Kultūros ministerija, Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka
		1.2. Skatinti Lietuvos gyventojus nuolat atnaujinti turimas IRT žinias ir skaitmeninius įgūdžius, saugiai ir tikslingai naudotis internetu teikiamomis galimybėmis	gyventojų, turinčių pagrindinius skaitmeninius įgūdžius, dalis, procentais	51*	51	95	Švietimo ir mokslo ministerija
		1.3. Supažindinti visuomenę su IRT profesijų įvairove ir skatinti gyventojus rinktis su IRT susijusias profesijas, studijas ir neformaliojo švietimo programas	studijuojančiųjų fizinius ir inžinerinius mokslus dalis, procentais	22	24	28	Švietimo ir mokslo ministerija
		1.4. Sudaryti	gyventojų, kurie naudojami	17	18	20	Švietimo ir

Strateginis tikslas	Tikslas	Uždavinys	Vertinimo kriterijus	Reikšmė			Už vertinimo kriterijaus reikšmės pasiekimą atsakinga institucija
				2014 metų	2016 metų	2020 metų	
		palankesnes mokymo ir mokymosi sąlygas, grįstas šiuolaikinėmis IRT, užtikrinant Lietuvos gyventojams galimybes mokytis visą gyvenimą skaitmeninėje erdvėje	internetu mokymosi tikslais, dalis, procentais				mokslo ministerija
	2. Kurti saugias, pažangias, gyventojams ir verslui patogias ir jų poreikius atitinkančias viešąsias ir administracines elektronines paslaugas, skatinti jomis naudotis		gyventojų, kurie naudojami elektroniniu būdu teikiamomis viešosiomis ir administracinėmis paslaugomis, dalis, procentais	42	45	60	Susisiekimo ministerija, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija (toliau – Vidaus reikalų ministerija)
			gyventojų, kurie naudojami elektroniniu būdu teikiamomis viešosiomis ir administracinėmis paslaugomis, teikiamomis per Elektroninius valdžios vartus, dalis, procentais	21*	24	50	Susisiekimo ministerija

Strateginis tikslas	Tikslas	Uždavinys	Vertinimo kriterijus	Reikšmė			Už vertinimo kriterijaus reikšmės pasiekimą atsakinga institucija
				2014 metų	2016 metų	2020 metų	
		2.1. Perkelti į skaitmeninę erdvę kuo daugiau viešųjų ir administracinių paslaugų, tobulinti jau sukurtų paslaugų funkcionalumą	viešųjų ir administracinių paslaugų, teikiamų elektroniniu būdu, dalis, procentais	–	–	50	Vidaus reikalų ministerija, visos ministerijos
		2.2. Kurti ir plėtoti su sveikata susijusias elektronines paslaugas ir IRT produktus	gyventojų, besinaudojančių su sveikata susijusiomis elektroninėmis paslaugomis, dalis, procentais	14*	16	50	Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija
		2.3. Diegti IRT sprendinius, didinančius viešojo valdymo procesų atvirumą ir skatinančius gyventojus aktyviau juose dalyvauti	teisės aktų projektų, dėl kurių gyventojai elektroninėmis priemonėmis pateikė rengėjams pasiūlymų, dalis, procentais	9*	7	15	Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija
			gyventojų, kurie dalyvauja elektroninės demokratijos procesuose, dalis, procentais	11	18	25	Susisiekimo ministerija
		2.4. Plėtoti transporto ir	sukurtos transporto ir	17	42	45	Susisiekimo

Strateginis tikslas	Tikslas	Uždavinys	Vertinimo kriterijus	Reikšmė			Už vertinimo kriterijaus reikšmės pasiekimą atsakinga institucija
				2014 metų	2016 metų	2020 metų	
		erdviniams duomenims tvarkyti skirtas elektronines paslaugas ir IRT produktus	erdviniams duomenims tvarkyti skirtos elektroninės paslaugos ir IRT produktai (skaičius)				ministerija, valstybės įmonė Registrų centras, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija (toliau – Žemės ūkio ministerija), Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija
	3. Puoselėti IRT priemonėmis Lietuvos kultūrą ir lietuvių kalbą – kurti visuomenės poreikius atitinkantį kultūrinį ir lietuvių rašytinės ir sakytinės kalbos sąsajomis pagrįstą skaitmeninį turinį, plėtoti skaitmeninius produktus ir elektronines paslaugas		gyventojų, kurie naudojami su Lietuvos kultūros paveldu susijusiomis elektroninėmis paslaugomis, dalis, procentais	7	8	20	Kultūros ministerija, Informacinės visuomenės plėtros komitetas prie Susisiekimo ministerijos (toliau – IVPK)

Strateginis tikslas	Tikslas	Uždavinys	Vertinimo kriterijus	Reikšmė			Už vertinimo kriterijaus reikšmės pasiekimą atsakinga institucija
				2014 metų	2016 metų	2020 metų	
			gyventojų, kurie naudojami su lietuvių kalba susijusiomis elektroninėmis paslaugomis, dalis, procentais	17	19	25	Valstybinė lietuvių kalbos komisija
		3.1. Skaitmeninti Lietuvos kultūros objektus ir jų pagrindu plėtoti viešai prieinamus skaitmeninius produktus ir elektronines paslaugas, siekti, kad suskaitmeninti Lietuvos kultūros objektai būtų išsaugomi ilgai, o jų sklaida Lietuvoje ir ES vienoda	Europos skaitmeninėje bibliotekoje „Europeana“ prieinamų suskaitmenintų Lietuvos kultūros paveldo objektų skaičius (tūkst. vnt.)	119	163	205	Kultūros ministerija, Švietimo ir mokslo ministerija
		3.2. Kurti ir plėtoti viešai prieinamus lietuvių kalbos ir raštijos skaitmeninius išteklius, diegti juos į IRT ir elektronines paslaugas	sukurtų ir viešai prieinamų lietuvių kalbos ir raštijos išteklių, priemonių, elektroninių paslaugų dalis, procentais	49	59	66	Valstybinė lietuvių kalbos komisija
			lietuvių kalbos sprendinių integravimas į kitas	–	–	50	Valstybinė lietuvių kalbos

Strateginis tikslas	Tikslas	Uždavinys	Vertinimo kriterijus	Reikšmė			Už vertinimo kriterijaus reikšmės pasiekimą atsakinga institucija
				2014 metų	2016 metų	2020 metų	
			viešąsias ir administracines elektronines paslaugas (integruotų sprendinių skaičius, vnt.)				komisija
	4. Atverti valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų turimus duomenis visuomenei ir verslui, skatinti naudoti šiuos duomenis inovatyviems sprendiniams ir elektroninėms paslaugoms kurti, taip pat sudaryti sąlygas verslui diegti ir naudoti IRT, kad būtų padidintas verslo efektyvumas ir konkurencingumas		įmonių, kurios naudoja valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų (toliau – įstaigos) informaciją savo komercinei veiklai, dalis, procentais	36	38	66	Susisiekimo ministerija, IVPK, Vidaus reikalų ministerija
		4.1. Sukurti veiksmingas ir inovatyvias priemones, leisiančias užtikrinti bendrą ir standartizuotą valstybės ir savivaldybių	įstaigų atvirų duomenų rinkinių kiekio padidėjimas nuo paskelbtųjų centralizuotame portale,	–	0	20	Susisiekimo ministerija, IVPK

Strateginis tikslas	Tikslas	Uždavinys	Vertinimo kriterijus	Reikšmė			Už vertinimo kriterijaus reikšmės pasiekimą atsakinga institucija
				2014 metų	2016 metų	2020 metų	
		institucijų ir įstaigų turimų atvirų duomenų teikimą, neribotą prieigą prie šių duomenų ir galimybę visuomenei ir verslui juos pakartotinai panaudoti	procentais				
		4.2. Sudaryti metodines, teises valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų duomenų atvėrimo prielaidas, taip pat sukurti veiksmingą duomenų atvėrimo valdymo struktūrą	įstaigų turimų duomenų rinkinių, atvertų 3 ir aukštesniu brandos lygiu, kiekis, palyginti su bendru atvertų duomenų kiekiu (atvirų duomenų branda vertinama pagal Tim Berners-Lee brandos lygius), proc.	–	13	40	Visos ministerijos, IVPK
			įstaigų, atlikusių savo valdomų duomenų inventorizaciją ir nustačiusių duomenų atvėrimo tvarką, dalis, procentais	–	5	90	Visos ministerijos
		4.3. Didinti smulkaus ir vidutinio verslo įmonių veiklos efektyvumą ir	investicijas gavusių įmonių darbo našumo padidėjimas, proc.	–	–	23	Lietuvos Respublikos ūkio ministerija (toliau

Strateginis tikslas	Tikslas	Uždavinys	Vertinimo kriterijus	Reikšmė			Už vertinimo kriterijaus reikšmės pasiekimą atsakinga institucija
				2014 metų	2016 metų	2020 metų	
		konkurencingumą – skatinti jas diegti ir naudoti IRT					– Ūkio ministerija)
		4.4. Tobulinti informacinės visuomenės paslaugų teisinį, organizacinį ir techninį reguliavimą – sudaryti naujas verslo galimybes ir sąlygas geriau ginti gyventojų ir įmonių teises skaitmeninėje erdvėje	gyventojų, pirkusių (užsisakiusių) prekes ar paslaugas internetu, dalis, procentais	26	33	70	Susisiekimo ministerija
	5. Užtikrinti geografiškai tolygią sparčiojo plačiajuosčio ryšio infrastruktūros plėtrą ir skatinti naudotis interneto paslaugomis		namų ūkių, kurie naudojami 100 Mbps ir spartesniu plačiajuosčio interneto ryšiu, dalis, procentais	7	13	50	Susisiekimo ministerija
		5.1. Plėtoti sparčiojo plačiajuosčio ryšio infrastruktūrą vietovėse, kuriose rinka negali užtikrinti šios	namų ūkiai, esantys šalies teritorijoje, kurioje veikia sparčiojo interneto (30 Mbps ir daugiau) ryšys (visų Lietuvos namų ūkių	73	91	100	Susisiekimo ministerija, Žemės ūkio ministerija

Strateginis tikslas	Tikslas	Uždavinys	Vertinimo kriterijus	Reikšmė			Už vertinimo kriterijaus reikšmės pasiekimą atsakinga institucija
				2014 metų	2016 metų	2020 metų	
		infrastruktūros plėtros ir elektroninių ryšių paslaugų teikimo	procentais)				
		5.2. Skatinti konkurenciją plačiajuosčio ryšio rinkoje ir naudojimąsi plačiajuosčio ryšio paslaugomis	plačiajuosčio interneto prieigos skvarba (abonentų skaičius 100 gyventojų, procentais)	42	44	65	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyba (toliau – Ryšių reguliavimo tarnyba), Susisiekimo ministerija
		5.3. Atnaujinti ir plėtoti viešosios interneto prieigos infrastruktūrą	viešųjų bibliotekų viešosios interneto prieigos vietų, kuriose naudojama ne mažesnė kaip 30 Mbps interneto sparta, dalis, procentais	38	36	95	Kultūros ministerija, Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, Susisiekimo ministerija
	6. Užtikrinti saugios, patikimos ir sąveikios IRT infrastruktūros plėtrą		gyventojų, kurie pasitiki elektroninio bendravimo su valstybės institucijomis saugumu, dalis, procentais	62	70	75	Visos ministerijos ir kitos institucijos, kurios yra registrų arba valstybės

Strateginis tikslas	Tikslas	Uždavinys	Vertinimo kriterijus	Reikšmė			Už vertinimo kriterijaus reikšmės pasiekimą atsakinga institucija
				2014 metų	2016 metų	2020 metų	
							informacinių sistemų valdytojos ir (ar) tvarkytojos
		6.1. Skatinti gyventojus naudotis elektroninės atpažinties priemonėmis ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugomis	galiojančių kvalifikuotų elektroninio parašo sertifikatų skaičius, tūkst. vnt.	894	924	1066	Vidaus reikalų ministerija, Susisiekimo ministerija, Ryšių reguliavimo tarnyba
			viešojo administravimo institucijų sudaromų ir gaunamų el. dokumentų dalis, procentais (nuo visų dokumentų)	-	-	60	Visos viešojo administravimo institucijos
		6.2. Užtikrinti valstybės institucijų bendro naudojimo IRT infrastruktūros optimizavimą, valstybės informacinių sistemų ir registrų automatinę sąveiką ir integralumą	valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kurios naudojami Valstybės informacinių išteklių sąveikumo platformos paslaugomis, dalis, procentais	23	52	60	Visos ministerijos ir kitos institucijos, kurios yra registrų arba valstybės informacinių sistemų valdytojos ir (ar) tvarkytojos

Strateginis tikslas	Tikslas	Uždavinys	Vertinimo kriterijus	Reikšmė			Už vertinimo kriterijaus reikšmės pasiekimą atsakinga institucija
				2014 metų	2016 metų	2020 metų	
			naudojamų valstybės registrų ir informacinių sistemų, kuriuose įdiegta automatinė sąveika, dalis, procentais	89	70	95	Visos ministerijos ir kitos institucijos, kurios yra registrų arba valstybės informacinių sistemų valdytojos ir (ar) tvarkytojos
		6.3. Užtikrinti ypatingos svarbos informacinės infrastruktūros ir valstybės informacinių išteklių kibernetinį saugumą	kibernetinio saugumo reikalavimus atitinkančios ypatingos svarbos informacinės infrastruktūros ir valstybės informacinių išteklių dalis, procentais	–	–	60	Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija (toliau – Krašto apsaugos ministerija)
			sukurtas valstybės valdomas elektroninių ryšių tinklas su kompleksinėmis kibernetinio saugumo priemonėmis, vienetais	–	–	1	Krašto apsaugos ministerija

* 2015 metų rodiklis.